

Tilpasset opplæring ved Vestsiden skole

Forvaltningsrevisjon – Porsgrunn kommune
2016 :: 705 035

Forord

Telemark kommunerevisjon IKS er et av landets største interkommunale revisjonsselskaper. Alle de 18 kommunene i Telemark, kommunene Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eiere av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tjenester for våre eiere og andre kommunale/fylkeskommunale aktører.

Telemark kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Våre ansatte har samfunnsfaglig, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har bred kompetanse innen offentlig forvaltning. Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon ([RSK 001](#)). Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av Anne Sæterdal og Anne Hagen Stridsklev, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Vi samarbeider faglig og administrativt med Buskerud kommunerevisjon IKS, Vestfold kommunerevisjon og Sandefjord distriktsrevisjon.

Porsgrunn kommune har fått følgende rapporter om forvaltningsrevisjon fra 2012:

- Rusomsorg og psykisk helse – del 1. Tildeling av bolig og oppfølging av nabomiljø og oppfølging i (2012)
- Rusomsorg og psykisk helse – del 2. Ressursbruk, helhetlig og koordinerte tjenester og pårørendearbeid innen rusomsorgen (2013)
- Tjenestekontoret – saksbehandling og service (2014)
- Samhandlingsreformen i Porsgrunn kommune (2014)
- Integrering av flyktninger – Porsgrunn kommune (2015)
- Tilsyn med byggesaker i Grenland – Porsgrunn kommune (januar 2016)
- Prosjektstyring - investeringsprosjekter

Du kan finne alle våre rapporter på vårt nettsted www.tekomrev.no, der du også kan lese mer om forvaltningsrevisjon generelt.

Innhold

Sammendrag	iii
1 Innledning	1
1.1 Kontrollutvalgets bestilling	1
1.2 Bakgrunn.....	1
1.3 Problemstillinger og revisjonskriterier.....	3
1.4 Metode og kvalitetssikring.....	3
1.5 Høring.....	3
2 Skolebasert vurdering	4
2.1 Gjennomføring av skolebasert vurdering.....	4
2.2 Oppfølging av skolebasert vurdering.....	10
3 Tilpasset opplæring.....	12
3.1 Tilpasning av opplæringen	12
3.2 Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte	17
3.3 Tidlig innsats	22
4 Andre forhold	26
Arkivering	26
5 Konklusjoner og anbefalinger.....	27
5.1 Konklusjoner	27
5.2 Anbefalinger.....	28
Litteratur og kildereferanser.....	29
Tabelloversikt.....	30
Figuroversikt	30
Vedlegg 1: Rådmannens høringsuttalelse.....	31
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	32

Foto forside: David Castillo Dominici/FreeDigitalPhotos.net

Sammendrag

Bestilling og bakgrunn

Prosjektplan er forelagt kontrollutvalget og forvaltningsrevisjonen er bestilt av kontrollutvalget i sak 25/16.

Vi har undersøkt følgende problemstillinger:

- I hvilken grad blir skolebasert vurdering gjennomført og fulgt opp ved Vestsiden skole?
- I hvilken grad har Vestsiden skole tiltak for å sikre at opplæringen blir tilpasset elevenes evner og forutsetninger?

Vi har foretatt intervjuer, spørreundersøkelser og gjennomgått dokumentasjon på årsplaner i fag og på halvårsvurderinger i fag og elev-/foreldresamtaler. I tillegg har vi benyttet tilgjengelig statistikk, gjennomgått relevante rutiner, planer og rapporter for å besvare problemstillingene.

Skolebasert vurdering

Vestsiden skole gjennomfører ulike vurderinger av skolens virksomhet, men vurderingene er ikke satt inn i et helhetlig system. Skolen mangler en skriftlig framgangsmåte for å sikre at den skolebaserte vurderingen planlegges og gjennomføres systematisk. Skolen har heller ikke foretatt bevisste valg av tema for den skolebaserte vurderingen. Kravet om medvirkning blir ivaretatt for de vurderingene som gjøres.

Skolen har til en viss grad gjennomført skolebasert vurdering, men vurderingene er ikke i tråd med alle kravene som er satt. Skolen har fulgt opp vurderingene.

Skoleeier har ikke i tilstrekkelig grad sikret at skolene følger opp kravene som er satt til skolebasert vurdering.

Tilpasset opplæring

Vestsiden skole har tiltak for å tilpasse opplæringen for elevene, men de sikrer ikke kravene som er satt godt nok. Det er svakheter i arbeidet med å følge opp årsplanene, både når det gjelder planlegging av vurdering og å sikre tilpasset opplæring gjennom variert bruk av oppgaver, lærestoff og arbeidsmåter. Skolen bør også sikre bedre samarbeid om læringsutbytte for elever som får spesialtilpasset og ordinær undervisning.

Skolen ivaretar flere av kravene som er satt til undervisvurdering, som halvårsvurderinger og elev- og foreldresamtaler. Skolen bør imidlertid sikre at undervisvurderingene i større grad både brukes til å tilpasse opplæringen og øke elevenes kompetanse.

Skolen har tiltak i tråd med kravet om tidlig innsats, som er del av arbeidet med tilpasset opplæring.

Vestsiden skole har til en viss grad tiltak for å sikre at opplæringen blir tilpasset elevene.

Annet

Hverken skolen eller kommunen har rutiner for dokumentasjon av undervisvurderinger, og lærerne hadde ulik praksis på hva og hvordan de oppbevarte dokumentasjon på undervisvurdering.

Anbefalinger

Vi mener at kommunen bør sørge for:

- felles rutine for dokumentasjon av undervisvurderinger,
- tiltak for å sikre at skolene gjennomfører skolebasert vurdering.

Vi mener at skolen bør:

- utarbeide en skriftlig fremgangsmåte som sikrer at skolen gjennomfører en helhetlig og systematisk skolebasert vurdering og følger opp resultatene av vurderingen,
- sikre oppfølging av det lokale arbeidet med årsplaner og undervisvurdering,
- sikre at ordinær og spesialtilpasset opplæring blir samordnet.

Skien, 08.11.16

Telemark kommunerevisjon IKS

1 Innledning

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Kontrollutvalget behandlet prosjektplan og bestilte forvaltningsrevisjonen i sak 25/16.

Hjemmel for forvaltningsrevisjon er gitt i kommunelovens § 77 nr. 4, jamfør forskrift om kontrollutvalg kapittel 5 og forskrift om revisjon kapitel 3.

1.2 Bakgrunn

Skolebasert vurdering er skolens vurdering av sin egen virksomhet og måloppnåelse. Vurdering av egen virksomhet betyr at skolen skal vurdere organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen.

Kommunen skal sørge for at grunnskoleopplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Tilpasset opplæring er et virkemiddel for at alle skal oppleve økt læringsutbytte. Opplæringen skal så langt som mulig tilpasses innenfor rammen av ordinær undervisning. Skolens evne til å gi opplæring som ivaretar elevenes faglige og sosiale utvikling innenfor rammen av ordinær undervisning, er med på å avgjøre behovet for spesialundervisning.

1.2.1 Læringsresultater

Vestsiden skole har med unntak av i 2013 hatt noe lavere grunnskolepoeng enn landsgjennomsnittet. Grunnskolepoeng er et uttrykk for elevenes samlede resultat etter avsluttet grunnskoleopplæring, både standpunkt og eksamenskarakterer. I 2013/14 og 2014/15 hadde skolen bedre resultat enn gjennomsnittet for egen kommune.

Tabell 1 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Vestsiden	37,6	40,8	39,9	40,1	39,6
Porsgrunn	38,3	39,6	38,9	39,1	39,9
Telemark	38,5	38,7	39,1	39,7	40,1
Nasjonalt	39,9	40,0	40,3	40,7	41,1

Kilde: Skoleporten, Udir.

Fra og med skoleåret 2014-15 inngår standpunkt karakter i valgfag i grunnskolepoeng. Det gjør at tall før og etter ikke kan sammenlignes.

Vestsiden har høsten 2014 og 2015 hatt lavere resultat på nasjonale prøver enn snittet i egen kommune og landet, med unntak av regning for 9. trinn høsten 2015. Da var

resultatet bedre enn både snittet i kommunen og for landet. Fordi skolens resultat bygger på få elever, er tallene usikre. Usikkerheten er beregnet og viser at forskjellene mellom skolen og landsresultatet kan skyldes tilfeldig variasjon. Når det gjelder regning for 5. trinn høsten 2014, var resultatene ved Vestsiden skole klart dårligere enn resultatet for landet, også når en tar hensyn til usikkerheten i tallmaterialet.

Porsgrunn kommune har som mål at andelen på mestringsnivå 1, som er laveste mestringsnivå, ikke skal være høyere enn 15 % på de nasjonale prøvene. Dette klarer både kommunen og Vestsiden skole på ungdomstrinnet, men ikke på barnetrinnet. Resultat på barnetrinnet (5. trinn) er vist i tabellen under.

Tabell 2 Andel på mestringsnivå 1 nasjonale prøver 5. trinn

	Høst 2014		Høst 2015	
	Vestsiden	Porsgrunn	Vestsiden	Porsgrunn
Lesing	18,9 %	19,1 %	51,4 %	24,3 %*
Regning	41,0 %	22,8 %	28,6 %	21,7 %*
Engelsk	45,9 %	23,4 %	20,0 %	21,7 %

Kilde: Skoleporten, Udir, *Porsgrunn kommune

1.2.2 Spesialundervisning

Andelen elever i kommunen som får spesialundervisning er redusert de senere årene, og den er også redusert ved Vestsiden skole. Dersom en ser bort fra spesialavdelingen ved skolen, er omfanget av spesialundervisning ved Vestsiden skole under snittet for ungdomsskoler i kommunen. På barnetrinnet er det det også skoler i kommunen som har både høyere og lavere nivå på omfanget av spesialundervisning.

1.2.3 KLART VI KAN! – plan for å øke barn og unges læringsutbytte

Porsgrunn kommune har utarbeidet et lokalt plandokument – KLART VI KAN!¹ - som er en plan for å øke barn og unges læringsutbytte i barnehage og skole. Planen skal bidra til en felles forståelse av satsningsområder for det sosiale og faglige læringsarbeidet som skal gi økt læringsutbytte. Planen er et overordnet styringsdokument som også inneholder mål og tiltak. Den første planen gjaldt for perioden 2011 – 2013. Planen ble evaluert i 2014 og en revidert utgave gjelder for perioden 2015 – 2018.

1.2.4 Organisering og delegasjon

I Porsgrunn kommune er skolene organisert under kommunalområdet oppvekst, som i tillegg til grunnskole har ansvar for avlastningstjenester til barn og unge, barnevern,

¹ «Klart vi kan» 2015-2018, sist vedtatt i bystyret 11.6.15.

barnehager, kulturskolen, pedagogisk-psykologisk tjeneste og voksenopplæring. Kommunalområdet har en kommunalsjef som på sitt område representerer rådmannen. Alle virksomheter har en virksomhetsleder som er direkte underlagt rådmannen. Virksomhetslederne har selv ansvar for personal, økonomi og tjenesteproduksjon i sine virksomheter.

1.3 Problemstillinger og revisjonskriterier

Denne rapporten handler om følgende problemstillinger:

- I hvilken grad blir skolebasert vurdering gjennomført og fulgt opp ved Vestsiden skole?
- I hvilken grad har Vestsiden skole tiltak for å sikre at opplæringen blir tilpasset elevenes evner og forutsetninger?

Revisjonskriteriene² i denne forvaltningsrevisjonen er utledet fra opplæringsloven. Kriteriene er nærmere omtalt i de aktuelle delene i rapporten.

1.4 Metode og kvalitetssikring

Vi har intervjuet ledelsen på oppvekst i kommunen, skolens ledelse og noen lærere. Det er i tillegg gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot alle lærere ved skolen, samt at vi har brukt resultater fra skolens elevundersøkelse og foreldreundersøkelsen. Vi har gjennomgått dokumentasjon på halvårsvurderinger og elev- og foreldresamtaler, samt resultater og statistikk tilgjengelig i Skoleporten og i KOSTRA. I tillegg har vi undersøkt årsplaner for tre fag ved skolen, samt relevante rutiner, planer og rapporter.

Valg av metode og tiltak for kvalitetssikring er omtalt nærmere i vedlegg 2 til rapporten.

1.5 Høring

Faktadelen av rapporten er presentert i et høringsmøte med administrasjonen i kommunen. Rapporten er sendt på høring til rådmannen. Høringen har ikke ført til endringer i rapporten. Høringsuttalelsen ligger som vedlegg 1.

² Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de regler og normer som gjelder innenfor det området som skal undersøkes. Revisjonskriteriene er basis for de analyser og vurderinger som revisjonen foretar, konklusjonene som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere samsvar, avvik eller svakheter.

2 Skolebasert vurdering

I hvilken grad blir skolebasert vurdering gjennomført og fulgt opp ved Vestsiden skole?

2.1 Gjennomføring av skolebasert vurdering

2.1.1 Revisjonskriterier

Kravet til å gjennomføre skolebasert vurdering fremgår av forskrift til opplæringsloven § 2-1. Forskriften sier følgende:

Skolen skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadane.

Det er utarbeidet en egen veileder for skolebasert vurdering der Utdanningsdirektoratet (Udir) legger til grunn at skolen skal velge et tema for den skolebaserte vurderingen. Skolen skal vurdere hva som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor det valgte temaet. Skolen kan ikke bare vurdere en type tiltak, men må vurdere ulike tiltak for skolen samlet. Vurderinger for enkeltelever/klasser/grupper er ikke skolebasert vurdering. Ved skolebasert vurdering må lærernes vurderinger sees på samlet og helhetlig, jf. veileder for skolebasert vurdering.

Kravet om skolebasert vurdering innebærer blant annet at skolen skal sikre at fag- og timefordelingen følges, at rektor har rutine for å kvalitetssikre at skolens arbeid er i tråd med gjeldende læreplaner, at skolen utarbeider lokale læreplaner som tilrettelegger for opplæring iht. prinsipper og mål i læreplanverket og at rektor og lærere deltar i analyse- og konklusjonsarbeidet (Udir.no).

Fylkesmannen viser til at tilsyn på skolebasert vurdering skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolene ved skolebasert vurdering:

- har gode kilder og relevant informasjon om elevenes måloppnåelse,
- avdekker årsaken til manglende måloppnåelse og gjennomfører endringer,
- sikrer bred medvirkning i gjennomføringen,
- gjennomfører vurderingen jevnlig.

Skolen må selv vurdere hvilket kunnskapsgrunnlag som gir et godt bilde av om alle elevgrupper når målene. Elevundersøkelsen, nasjonale prøver, eksamensresultatet og egne kilder er aktuelle kilder for kunnskap om måloppnåelse, jf. fylkesmannens tilsynsrapport 15.06.16.

Skolen skal sikre medvirkning. Dette innebærer at skolens ledelse og lærerne, eller representanter for lærerne, må delta i analysen og utformingen av tiltak. Skolen kan også involvere elevene, jf. veileder for skolebasert vurdering.

Når skolen avdekker mangler og forbedringsområder, må den sørge for at de nødvendige endringer blir gjennomført, jf. veileder for skolebasert vurdering.

Skolebasert vurdering skal gjennomføres jevnlig, den må planlegges og gjennomføres systematisk. I sine tilsyn legger fylkesmannen til grunn at for å sikre at dette blir ivarettatt, må skolen ha en skriftlig fremgangsmåte som angir når den skolebaserte vurderingen skal foretas. Skolen må også ha en skriftlig fremgangsmåte som gir føringer for hvordan de skal ivareta de øvrige rettskravene knyttet til gjennomføringen.

Dette gir følgende revisjonskriterier:

- Skolen bør ha en skriftlig fremgangsmåte som sikrer at den skolebaserte vurderingen planlegges og gjennomføres systematisk.
- Skolen må gjøre en helhetlig vurdering av om organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til at elevene når målene i Læreplanverket.
- Skolen skal sikre at lærerne medvirker i vurderingen.
- Skolen må iverksette endringer dersom den skolebaserte vurderingen viser at det er behov for det.

2.1.2 Fakta om gjennomføring av skolebasert vurdering

Skriftlig fremgangsmåte for den skolebaserte vurderingen

Vestsiden skole har ikke noe eget dokument som viser når og hvordan den skolebaserte vurderingen skal gjennomføres.

I skolens årsplan er det lagt inn elementer som kan inngå i arbeidet med skolebasert vurdering. Dette omfatter arbeid med og evaluering av virksomhetsplan og evaluering av elevmiljø og arbeidsmiljø og foreldre- og elevundersøkelsen, samt gjennomføring og evaluering av kartleggingsprøver inklusiv de nasjonale prøvene. De ulike aktivitetene er

lagt til ulike måneder i skolens årsplan. I skolens årsplan er også arbeidet med årsplaner for fagene lagt inn.

Helhetlig vurdering av organisering, tilrettelegging og gjennomføring

Skolen har ikke en analyse eller en samlet vurdering som omtales som skolebasert vurdering. Skolens ledelse trekker frem arbeidet med årsplaner for fag, bruk av PULS, arbeid med virksomhetsplan og skolevandring, for å beskrive arbeidet med skolebasert vurdering.

Gjennomgangen av årsplanene viser at årsplanene i varierende grad inneholder de elementene som skolen har lagt opp til skal være med. Det var heller ikke oppdaterte planer i alle fag. Vestsiden skole hadde lagt opp til et arbeid med årsplanene høsten 2016. Arbeidet ble utsatt fordi kommunen har startet et arbeid med å lage felles lokale læreplaner/årsplaner for alle fag i høst.

PULS (pedagogisk utviklings- og læringsspill) er et verktøy for kvalitetsarbeid. PULS er både et analyse- og et prosessverktøy, der skolen og kommunen kan få sammenstilt resultater av opplæringen.³ I PULS har skolen tilgang på resultater fra de ulike kartleggingene og undersøkelsene som gjøres. PULS kan brukes til å analysere skolens resultater. Resultatene blir presentert i plenum på fellesmøter. Vurdering av resultatene og hva skolen skal jobbe videre med, er det lagt opp til at lærerteamene og plangruppa drøfter.⁴ Vestsiden skole har brukt analysefunksjonene i de elektroniske verktøyene til f.eks. å følge opp elevundersøkelsen, men ikke til å følge opp resultatet på lesing i de nasjonale prøvene for 5. trinn høsten 2015.

Lærerne ble spurt om kartleggingsprøvene og de nasjonale prøvene blir brukt i arbeidet med å forbedre undervisningen. Flertallet var enig i det, men tre av ti lærere på 1. – 4. trinn var litt uenig i at kartleggingsprøvene blir brukt for bedring og syv av atten lærere på 5. til 10. trinn var uenig eller litt uenig i at de nasjonale prøvene ble

³ Porsgrunn kommune bruker VOKAL sammen med PULS. VOKAL er en løsning som sammenstiller kartlegginger og vurderingsverktøy for eleven og som lærer kan bruke i arbeidet med å tilpasse opplæringen. I VOKAL legges det inn resultat fra de nasjonale kartleggingsprøvene, nasjonale prøver og kartleggeren som er et kartleggingsverktøy kommunen har kjøpt inn. I PULS er resultatene fra de nasjonale prøvene og de obligatoriske kartleggingsprøvene, samt resultatene fra elev- og foreldreundersøkelsen, avgangskarakterer og annen statistikk fra skoleporten.

⁴ Skolen er organisert i baser, der hver base har ansvar for to trinn. Lærerteamene består av lærerne som underviser på basen. Alle skolene i kommunen skal ha plangrupper som skal representere alle deler ved skolens virksomhet, der også tillitsvalgt kan være med. Plangruppene har ansvar for å jobbe med utviklingsarbeid.

brukt slik. Fire lærere på 5. til 10. trinn visste ikke. To av lærerne har også kommentert at oppfølgingen av de nasjonale prøvene i for stor grad har vært overlatt til den enkelte lærer.

Skolens virksomhetsplan inneholder informasjon om elevtall, klasser og ansatte, samt resultater fra elevundersøkelsen, nasjonale prøver, grunnskolepoeng, økonomi, sykefravær og medarbeiderundersøkelse og –samtale. Planen omfatter også mål på utvalgte måltall, periodemål, utfordringer og lokale tiltak. Skolene har en felles mal for virksomhetsplaner og årsrapporter. Rektor er ansvarlig for å utarbeide årsrapport, og den utarbeides i sammenheng med arbeidet med virksomhetsplan i plangruppa.

Skolene i Porsgrunn skal gjennomføre skolevandring minimum en gang i året i alle klasser. Skolevandring er en metode for skoleutvikling, der ledelsen observerer undervisningen med drøfting og refleksjon i etterkant. Det er gjennomført skolevandring i 2015/16, men det ble ikke gjort i alle klasser. Skolen fikk heller ikke gjennomført refleksjon og drøfting i etterkant med alle som ble observert. Ledelsen opplyser at dette skyldes stort press på de administrative ressursene ved skolen.

Vi har spurt fem lærere om skolevandringen, men bare en av dem hadde erfaring fra siste skolevandring. Vestsiden skole planlegger en ny runde med skolevandring, som skal starte i november. Tema skal være som sist – bruk av mal for timen.⁵ Skolen har foreløpig ikke fastlagt hvordan skolevandringen skal følges opp.

Kommunalsjefen mener at plangruppa og KO-team er organ for skolebasert vurdering og utvikling. Både tillitsvalgt og skolens ledelse opplyser at plangruppa blir brukt til utviklingsarbeid og at de drøfter resultater fra nasjonale prøver og kartlegginger, samt undersøkelser. Alle skolene skal også ha et eget KO-team, som er team for tverrfaglig drøfting av elevsaker på individ- og systemnivå. Teamet skal være et ledd i kvalitetssikringen av elevenes faglige og sosiale tilbud i grunnskolen og styrke det system-rettede arbeidet. På Vestsiden består teamet av helsesøster, to fra PP-tjenesten (pedagogisk psykologisk), rektor, ansvarlig for spesialundervisningen og karriereveileder/sosial-lærer på ungdomstrinnet. Teamet møtes hver 14. dag.

Ledelsen i oppvekst gjennomfører årlige kvalitetsoppfølgingsmøter med den enkelte skole. I forkant må skolene skaffe seg oversikt over resultater av de kartleggingene skolene skal gjøre ifølge kommunens kartleggingsplan og KLART VI KAN! Skolen skal

⁵ Vestsiden skole har utarbeidet en mal for undervisningen som skal brukes i undervisningstimene, med krav til oppstart og det å orientere om mål for timen, krav til variasjon i aktiviteter og krav til avslutning av timene.

også presentere hvordan man har fulgt opp resultatene, hvilke utfordringer skolen mener å ha og hvilke tiltak skolen har planlagt for å møte utfordringene. Rektor på Vestsiden har foreløpig ikke vært med på slike møter som rektor. Hun startet i stillingen i 2015. Det skulle vært et møte våren 2016, men det ble utsatt bl.a. grunnet sykdom. Nytt møte er planlagt vinteren 2017.

Medvirkning

Ved Vestsiden skole er tillitsvalgt med i plangruppa. Tillitsvalgt mener at plangruppa sikrer en «demokratisk» forankring av utviklingsarbeidet ved skolen.

På Vestsiden skole blir resultater fra nasjonale prøver/kartlegginger og undersøkelser presentert i plenum på fellesmøter. I tillegg til at resultatene drøftes i plangruppa, skal de også drøftes i lærerteamene. Tillitsvalgt mente at skolen har et godt system for å følge opp elevundersøkelsen, der lærerne er involvert.

Porsgrunn kommune har igangsatt et arbeid med refleksjonsgrupper, der alle lærerne ved en skole deles inn i ulike grupper. Tiltaket skal styrke den kollegabaserte veiledningen. Alle skolene har hatt refleksjonsgrupper på tema lesing i alle fag, og er nå i gang med tema skrivning i alle fag. På Vestsiden har de i tillegg hatt refleksjonsgrupper knyttet til arbeid med klasseledelse. Arbeidet i refleksjonsgruppene blir oppsummert i plenum på skolen.

Iverksetting av endringer

I arbeidet med virksomhetsplan og årsrapport utarbeider skolen tiltak for bl.a. å bedre læringsresultatene. Som følge av resultatene på lesing 5. trinn høsten 2015 har skolen iverksatt tiltaket «ukas tekst». Tiltaket innebærer at alle fagene har sine uker med bevisst jobbing med lesing. Et annet tiltak skolen har iverksatt som følge av resultatene på nasjonale prøver, er en egen rutine for forberedelse og gjennomføring av nasjonale prøver.

På bakgrunn av resultatene fra elevundersøkelsen på mobbing, har skolen hatt et kompetanseutviklingstiltak knyttet til arbeid mot mobbing. Skolen har også innført en ordning med elever som er aktivitetsledere, for å inkludere alle elevene i aktiviteter i friminuttene.

2.1.3 Revisors vurdering av gjennomføring av skolebasert vurdering

Skriftlig fremgangsmåte for den skolebaserte vurderingen

- Skolen bør ha en skriftlig fremgangsmåte som sikrer at den skolebaserte vurderingen planlegges og gjennomføres systematisk.

Skolen har etter vår vurdering ikke en skriftlig framgangsmåte i tråd med de kravene som er satt. Årsplanen dokumenterer når skolen skal gjennomføre aktiviteter knyttet til det å vurdere egen virksomhet, men det er ikke lagt føringer for hvordan de ulike analysene sees i sammenheng. Skolen sikrer ikke at det blir valgt et tema for skolebasert vurdering, og vurderer ikke hvilket kunnskapsgrunnlag skolen trenger for å vurdere dette temaet. Skolen har heller ikke et system som sikrer at planlegging og valg av tema sees i sammenheng over tid og gjøres systematisk.

Helhetlig vurdering av organisering, tilrettelegging og gjennomføring

- Skolen må gjøre en helhetlig vurdering av om organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til at elevene når målene i Læreplanverket.

Skolen gjør flere vurderinger av opplæringen ved skolen, f.eks. gjennom arbeidet med årsplan, virksomhetsplan, skolevandring, drøftinger i KO-team og i plangruppa og kvalitetsoppfølgingsmøtene. Vurderingene er basert på flere kilder som gir informasjon om elevenes måloppnåelse.

Både i forbindelse med virksomhetsplanen, kvalitetsoppfølgingsmøte og ved drøftinger i plangruppa settes det et helhetlig fokus på skolens resultater. Vi kan imidlertid ikke se at skolen har vurdert hvilket kunnskapsgrunnlag de legger til grunn i den skolebaserte vurderingen. Vi kan heller ikke se at skolen har valgt tema for vurderingen, eller at skolen sikrer godt nok at de avdekker årsaken til manglende måloppnåelse.

Slik det fremstår for oss vurderer skolen mange elementer ved egen virksomhet, men setter ikke de ulike vurderingene inn i et helhetlig og planlagt system.

Medvirkning

- Skolen skal sikre at lærerne medvirker i vurderingen.

Gjennom arbeidet til plangruppa og lærerteamene sikrer skolen medvirkning i de vurderingene skolen gjør.

Iverksetting av endringer

- Skolen må iverksette endringer dersom den skolebaserte vurderingen viser at det er behov for det.

Skolen iverksetter tiltak på bakgrunn av de vurderingene skolen gjør.

2.2 Oppfølging av skolebasert vurdering

2.2.1 Revisjonskriterier

Skoleeier skal se til at skolebasert vurdering blir gjennomført. Dette følger både av forskriften § 2-1 og av § 13-10 i opplæringsloven om forsvarlig system. Kommunene er i § 13-10 pålagt å ha et forsvarlig system for å vurdere om kravene i opplæringsloven og forskriftene blir fulgt, og for å følge opp resultatene av disse vurderingene. Systemet skal kunne dokumenteres skriftlig. Det er anbefalt at systemet bl.a. inneholder rutiner som sikrer informasjonsflyt for rapporteringer og tilbakemeldinger, jf. veileder til kravet om skoleeiers «forsvarlige system».

Det skal utarbeides en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa som omhandler læringsresultater og læringsmiljø. Funn og vurderinger fra den skolebaserte vurderingen kan inngå i tilstandsrapporten sammen med resultater fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen.

Dette gir følgende revisjonskriterium:

- Skoleeier må ha tiltak for å sikre at skolene gjennomfører skolebasert vurdering.

2.2.2 Fakta om oppfølging av arbeidet med skolebasert vurdering

Kommunen har etablert fast rapportering fra skolene. Skolene rapporterer på virksomhetsplanen, månedlig på økonomi og tertialvis på sykefravær. Skolene leverer i tillegg årsrapporter. Det rapporteres hvert halvår på varslinger og vedtak etter opplæringsloven § 9a. Det rapporteres ikke spesifikt om skolenes arbeid med skolebasert vurdering. Kommunen har ikke nedfelt disse rapporteringsrutinene skriftlig.

Kommunalsjefen opplyser at både kvalitetsoppfølgingsmøter og medarbeidersamtalene han har med skolelederne omfatter rapportering fra den enkelte skole. Gjennom PULS har ledelsen i oppvekst tilgang på resultater for den enkelte skole.

Det skrives referat fra kvalitetsoppfølgingsmøtene. Vi har sett ett eksempel på referat fra kvalitetsoppfølgingsmøte ved en annen skole. Referatet er stikkordspreget. Det inneholder skolens beskrivelse av eget arbeid med egne mål og skolens vurderinger av eget arbeid, blant annet arbeid med leseferdigheter, vurdering, læreplanarbeid og læringsmiljø. utfordringer er beskrevet, og det er også nedfelt noe som kan være tiltak, men dette er ikke tydelig. Hvilken prosess skolen har hatt i forkant av møtet er ikke beskrevet.

Skoleeier har pålagt skolene å ha skolevandring, men det er ikke satt krav til hvor systematisk dette skal brukes. Skolene skal følge opp føringene i KLART VI KAN! og ha plangruppe og KO-team. Hvis skolene følger opp disse kravene, regner kommunalsjefen med at skolene får gjennomført skolebasert vurdering i tråd med de kravene som er satt.

Den årlige tilstandsrapporten, som kommunen er pålagt å utarbeidet etter opplæringsloven § 13-10, blir utarbeidet sentralt i kommunen. Skolenes arbeid med skolebasert vurdering blir ikke benyttet i dette arbeidet.

2.2.3 Revisors vurdering av oppfølging av skolebasert vurdering

- Skoleeier må ha tiltak for å sikre at skolene gjennomfører skolebasert vurdering.

Skoleeier følger opp skolens arbeid både gjennom kvalitetsoppfølgingsmøtene, oppfølgingen av arbeidet med virksomhetsplan og årsrapport. Kvalitetsoppfølgingsmøtene fremstår som en god arena for pedagogisk refleksjon og vurdering av skolens virksomhet. Vi kan imidlertid ikke se at skoleeier ved disse tiltakene sikrer at skolene gjennomfører skolebaserte vurderinger i samsvar med de kravene som er satt. Skoleeier sikrer ikke at skolene har en skriftlig framgangsmåte for arbeidet med skolebasert vurdering, eller at skolene har prosesser som tilfredsstillende de kravene som er satt til den skolebaserte vurderingen.

3 Tilpasset opplæring

I hvilken grad har Vestsiden skole tiltak som sikrer at opplæringen blir tilpasset elevenes evner og forutsetninger?

3.1 Tilpasning av opplæringen

3.1.1 Revisjonskriterier

Hva er tilpasset opplæring?

Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev, jf. opplæringsloven § 1-3. Kravet om tilpasset opplæring gjelder både for de som følger ordinær undervisning og for de mottar spesialundervisning, men det er ingen individuell rettighet slik som spesialundervisningen er det.

Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) beskriver tilpasset opplæring slik:

Tilpasset opplæring kjennetegnes ved variasjon i bruk av arbeidsoppgaver, lærestoff, arbeidsmåter, læremidler og variasjon i organisering av og intensitet i opplæringen. Tilpasset opplæring innebærer høy bevissthet i valg av virkemidler med sikte på å fremme den enkeltes og fellesskapets læring. Opplæringen må ikke bare tilpasses fag og lærestoff, med også elevenes alder og utviklingsnivå.

I den ordinære opplæringen har ikke eleven rett på noen særskilt tilrettelegging. Spesialundervisning er derimot en individuell rett eleven har i de tilfellene der han eller hun trenger ekstra tilrettelegging utover det ordinære tilbudet. De fleste elever med enkeltvedtak om spesialundervisning deltar i ordinær undervisning store deler av skoledagen. Det er derfor viktig at lærerne i spesialundervisning og ordinær opplæring samarbeider om opplæringen til eleven. I den delen av opplæringen som eleven ikke har spesialundervisning, forventes det at lærer i ordinær undervisning kjenner til sakkyndig vurdering, enkeltvedtak og individuell opplæringsplan (IOP), og påser at eleven får et tilfredsstillende læringsutbytte. Samordningen mellom IOP og plan for den ordinære opplæringen bør gjøres ut fra en avveining mellom hensynet til individuell tilpasning og inkludering, jf. veileder spesialundervisning. Den ordinære planen for opplæring skal ta hensyn til og legge til rette for arbeidet med tilpasset opplæring og spesialundervisning, jf. Udir - Tilpasset opplæring for alle elever.

I tilsyn på dette temaet har fylkesmannen lagt til grunn at skolen skal ha en skriftlig fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære undervisningen skal ses i sammenheng/arbeide sammen. Fremgangsmåten må være innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen, jf. tilsynsrapport om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen 15.06.15.

Dette gir følgende revisjonskriterier:

- I planlegging av undervisningen skal skolen sikre variasjon i organisering og bruk av varierte arbeidsoppgaver, lærestoff, arbeidsmåter og læremidler for å tilpasse opplæringen.
- Skolen bør ha tiltak som sikrer samarbeid om elevens læringsutbytte mellom lærerne av spesialundervisning og ordinær undervisning.

3.1.2 Fakta om tilpasning av opplæringen

Variasjon i opplæringen

Vi har sett på årsplaner i norsk, naturfag og musikk for skoleåret 2015/16.⁶

Vestsiden skole har årsplaner i de ulike fagene. Noen hadde bare utarbeidet plan for skoleåret 2014/15, og en årsplan manglet.

I årsplanene er tema for opplæringen vist, og mange har også tema koblet til mål i læreplanverket, arbeidsmetoder og vurdering. Flere av planene vi så på var utformet etter en felles mal, som omfatter tema, kompetansemål, læremiddel, arbeidsmetode og vurdering. Andre planer hadde en litt annen form og et annet innhold. På enkelte trinn i musikk var ikke arbeidsmetoder omtalt.

Det er lagt opp til bruk av ulike læremiddel og arbeidsmetoder, i planene der dette er beskrevet. Planene for noen fag/trinn hadde stor variasjon i bruk av læremiddel og arbeidsmetoder, andre mindre.

Skolen bruker kurs og mindre grupper for å gi opplæring som er tilpasset dem som trenger det, primært til elever med lave ferdigheter/kompetanse. Rektor opplyser at skolebygget har mindre fleksible løsninger enn det som var planlagt da skolen ble bygget, fordi en måtte sette inn noen permanente vegger i etterkant, samt at antallet grupperom ikke er høyt nok. Skolen har også merket de økonomiske innsparingene,

⁶ Vi har sett på 1 – 7. trinn i alle fag. I naturfag så vi også på alle trinn på ungdomstrinnet, men her manglet det plan for 9. trinn. I musikk så vi på ett tilfeldig valgt trinn på ungdomsskolen, 9. trinn.

ved at de ikke kan bruke to lærere i klassen like mye som før, noe rektor mener har betydning for arbeidet med tilpasset opplæring.

Arbeidet med tilpasset opplæring er omtalt i KLART VI KAN! Ifølge planen skal den gode lærer legge til rette for undervisning som er tilpasset den enkelte elevs evner og forutsetninger.

I elevundersøkelsen er det spørsmål knyttet til mestring, faglige utfordringer, støtte fra lærer og vurdering. Spørsmålene som gjelder vurdering blir omtalt i punkt 3.2. De andre temaene har noen spørsmål som viser elevenes syn på deler av skolens arbeid med tilpassing av undervisningen. Disse spørsmålene er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 3 Utvalgte spørsmål fra elevundersøkelsen for 7. trinn Vestsiden skole

	2013/14	2014/15	2015/16
Tenk på når du får arbeidsoppgaver på skolen som du skal gjøre på egen hånd. Hvor ofte klarer du oppgavene alene? *	4,0	4,0	3,8
Tenk på når lærerne går gjennom og forklarer nytt stoff på skolen. Hvor ofte forstår du det som lærerne gjennomgår og forklarer? *	3,9	4,0	3,6
Får du lekser som du greier å gjøre på egen hånd? #	4,2	4,5	4,1
Får du nok utfordringer på skolen? #	3,8	4,2	3,8
Når jeg har problemer med å forstå arbeidsoppgaver på skolen, får jeg god hjelp av lærerne x	4,4	4,5	4,1
Lærerne hjelper meg slik at jeg forstår det jeg skal lære x	4,5	4,5	4,3

Kilde: Skoleporten, Udir.no

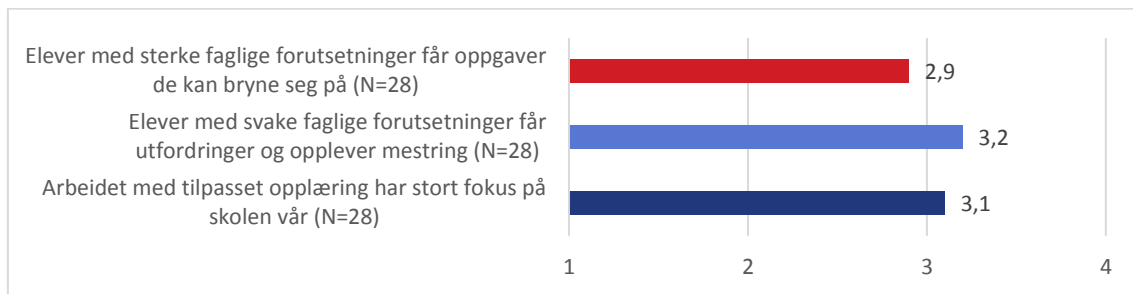
Alle svar er gitt på en skala fra en til fem der fem er best. *Svaralternativ 3 er noen ganger, 4 ofte og 5 alltid. #Svaralternativ 3 er i noen fag, 4 i mange fag og 5 i alle eller de fleste fag. xSvaralternativ 3 er verken enig eller uenig, 4 litt enig og 5 helt enig.

Resultatene for Vestsiden skole ligger noe lavere enn resultatene for kommunen samlet, Telemark og landet, men i 2014/15 er resultatene omtrent på nivå med dem vi sammenligner med.

Skolen har også resultater for 5. til 10. trinn samlet. For skoleåret 2015/16 er resultatene i tråd med målene som er satt både på mestring og støtte fra lærer, men resultatene ligger under målene på faglige utfordringer. Resultatene på faglige utfordringer var også lavere enn målsettingen i 2013/14, men ikke i 2014/15.

I foreldreundersøkelsen blir foreldrene spurt om barna deres får hjelp og oppgaver som er tilpasset. Litt under 40 % av foreldrene har svart, og lav svarprosent gjør at tallene er usikre. Vi mener likevel de kan brukes som en pekepinn. Flertallet av foreldrene som har svart, opplever at barna deres får hjelp og oppgaver som er tilpasset, men rundt 12 % mener at barna får lekser de ikke klarer på egenhånd. På de andre spørsmålene er det under 10 % som mener at barna ikke får hjelp og oppgaver som er tilpasset dem.

I spørreundersøkelsen til lærerne ba vi dem ta stilling til noen påstander om arbeidet med tilpasset opplæring ved skolen. Svarene er vist nedenfor.

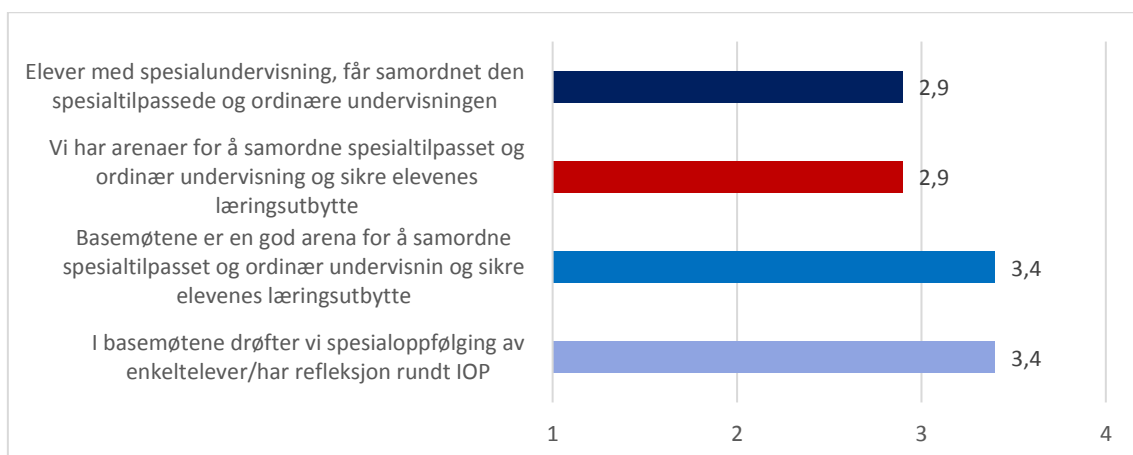

Figur 1 Svar fra spørreundersøkelse lærere – tilpasset opplæring. Svar gitt på en skala fra 1 uenig til 4 enig.

Det typiske svaret, det som er mest vanlig, er 3 litt enig. Fire lærere er litt uenig i at arbeidet med tilpasset opplæring har stort fokus på skolen og at elever med svake faglige forutsetninger får utfordringer og opplever mestring, mens åtte lærere er litt uenig i at elever med sterke faglige forutsetninger får oppgaver tilpasset dem. Ingen valgte alternativ en uenig på påstandene.

Samarbeid mellom lærerne i spesialundervisning og ordinær undervisning

Det er en lærer med ansvar for spesialundervisning på hver base. På ett trinn har også faglærerne fått ansvar for spesialundervisningen. Alle lærerne har ansvaret for den tilpassede opplæringen i sine fag/klasser. På basene er det faste møter hver uke. Det er laget en egen mal for møtene, der det er lagt opp til at individuelle opplæringsplaner for elever med vedtak om spesialundervisning skal drøftes. I spørreundersøkelsen har vi spurt lærerne om bruk av basemøter og om samordning mellom spesialtilpasset og ordinær undervisning. Det gjennomsnittlige svaret på hver av påstandene er vist i figuren under.

Figur 2 Samarbeid om spesialundervisning og ordinær undervisning – svar er gitt på en skala fra 1 uenig til 4 enig.

Det er 12 lærere som er litt uenige i påstanden om at de har arenaer for å samordne spesialtilpasset og ordinær undervisning. Blant disse 12 er det flere som mener at basemøtene er en god arena for å samordne denne undervisningen. Det er 7 lærere som er uenig eller litt uenig i at elevene får samordnet undervisning.

3.1.3 Revisors vurdering av tilpasning av undervisningen

Variasjon i opplæringen

- I planlegging av undervisningen skal skolen sikre variasjon i organisering og bruk av varierte arbeidsoppgaver, lærestoff, arbeidsmåter og læremidler for å tilpasse opplæringen.

Årsplanen er sentral i planleggingen av undervisningen. Her synliggjør skolen at det er lagt opp til variasjon i oppgaver, lærestoff, arbeidsmåter og læremidler. Manglene vi har avdekket i arbeidet med årsplaner, tyder på at oppfølgingen av arbeidet med planer ikke har vært god nok. Det gjør også at arbeidet med årsplaner ikke sikrer at undervisningen planlegges i tråd med kravene om tilpasset opplæring.

Skolen har variasjon i organiseringen ved bruk av kurs og undervisning i mindre grupper. Mange av disse tiltakene er rettet mot elever med svake ferdigheter/lav kompetanse. Svarene fra både lærerne og elevene tyder på at skolen i større grad kan sikre at alle elever får faglige utfordringer.

Samarbeid mellom lærerne i spesialundervisning og ordinær undervisning

- Skolen bør ha tiltak som sikrer samarbeid om elevens læringsutbytte mellom lærerne av spesialundervisning og ordinær undervisning.

Basemøtene er et tiltak som kan sikre samarbeid mellom lærere med ansvar for spesialundervisning og ordinær undervisning om elevens læringsutbytte. Mange av lærerne vurderer at dette er en god arena for å samordne undervisningen. Skolens mal for gjennomføring av basemøtene er etter vår vurdering ikke tydelig nok på at basemøtene skal sikre dette samarbeidet. Malen ivaretar dermed ikke anbefalingen om å ha en skriftlig fremgangsmåte for dette arbeidet. Svarene som lærerne gir, tyder også på at basemøtene ikke alltid blir brukt til slik samordning.

3.2 Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

3.2.1 Revisjonskriterier

Underveisvurdering er en vurdering av elevens kompetanse på mål i læreplanverket, som også skal omfatte informasjon om hvordan eleven kan utvikle kompetansen sin i faget. Det er satt krav til underveisvurderingen i § 3-11 i forskrift til opplæringsloven. Det fremkommer her at underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og et grunnlag for tilpassa opplæring. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk.

Utdanningsdirektoratet mener at følgende fire prinsipper er sentrale for å få til en læringsfremmende undervisning:

- Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
- Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.
- Elevene skal få råd om hvordan de skal forbedre seg.
- Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

Elevene har rett til en samtale med kontaktlæreren minst hvert halvår. Samtalen skal blant annet handle om elevens utvikling i forhold kompetansemålene i fagene. Foreldrene har også rett til en planlagt og strukturert samtale med kontaktlærer minst to ganger i året. Samtalen skal handle om hvordan eleven jobber daglig og om elevens kompetanse i fagene. Samtalen skal klargjøre hvordan eleven, skolen og foreldrene skal samarbeide for å legge til rette for læring og utviklinga til eleven.

Samtalen kan gjennomføres i forbindelse med halvårsvurderingen uten karakter, som alle elever har rett på, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurderingen uten karakter skal gis muntlig og/eller skriftlig, og dette gjelder alle fag. Det er stor fleksibilitet i hvordan halvårsvurderingen uten karakter kan gjennomføres og dokumenteres, så lenge elevens rettigheter blir ivaretatt. Skoleeier har mulighet til å fastsette felles krav til dokumentasjon hvis skoleeier mener det er hensiktsmessig (Udir.no). Alle elever skal ha halvårsvurdering uten karakter. Fra 8. trinn skal elevene i tillegg ha skriftlig halvårsvurdering med karakter.

Dette gir følgende revisjonskriterier:

- Skolen skal sikre at elevene får underveisvurdering, herunder halvårsvurdering og halvårlige elevsamtaler og foreldresamtaler.
- Underveisvurderingen skal brukes til å tilpasse opplæringen.

3.2.2 Fakta om underveisvurdering

Underveisvurdering

Underveisvurdering er all vurdering som foregår underveis i opplæringen. Når underveisvurderingen brukes til å øke elevens kompetanse i faget, kalles den vurdering for læring. Vurdering for læring er ett av fem satsingsområder i KLART VI KAN! Satsingen er basert på utdanningsdirektoratets prinsipper for god underveisvurdering.

Porsgrunn kommune har hatt vurdering for læring som fokusområde siden 2008. Kommunen har hatt et prosjekt på klasseledelse som omfattet vurdering for læring og et eget prosjekt i vurdering for læring. Vestsiden skole skulle arbeide med begge disse prosjektene samtidig som de skulle arbeide med et prosjekt på tilpasset opplæring. Skolen valgte å jobbe med de tre prosjektene samlet. Kommunalsjefen opplyser at Vestsiden skole og enkelte andre skoler har signalisert behov for mer opplæring knyttet til arbeid med vurdering for læring.

Kommunen har en egen kartleggingsplan, som sammen med daglig undervisning og andre tester/kartlegginger som den enkelte lærer gjør, gir grunnlag for å si noe om elevenes ferdigheter og kompetanse underveis i skoleåret (underveisvurdering). Kartleggingsplanen omfatter et eget verktøy, Kartleggeren, som kommunen bruker på elever i 5. – 10. trinn, STAS gruppetest på 3. og 6. trinn, felles nasjonale kartleggingsprøver og nasjonale prøver.⁷ Vestsiden skole har hatt tekniske problemer med bruk av Kartleggeren og har derfor ikke fått tatt den i bruk fullt ut enda. Fem av lærerne hadde erfaring med STAS-gruppetest.

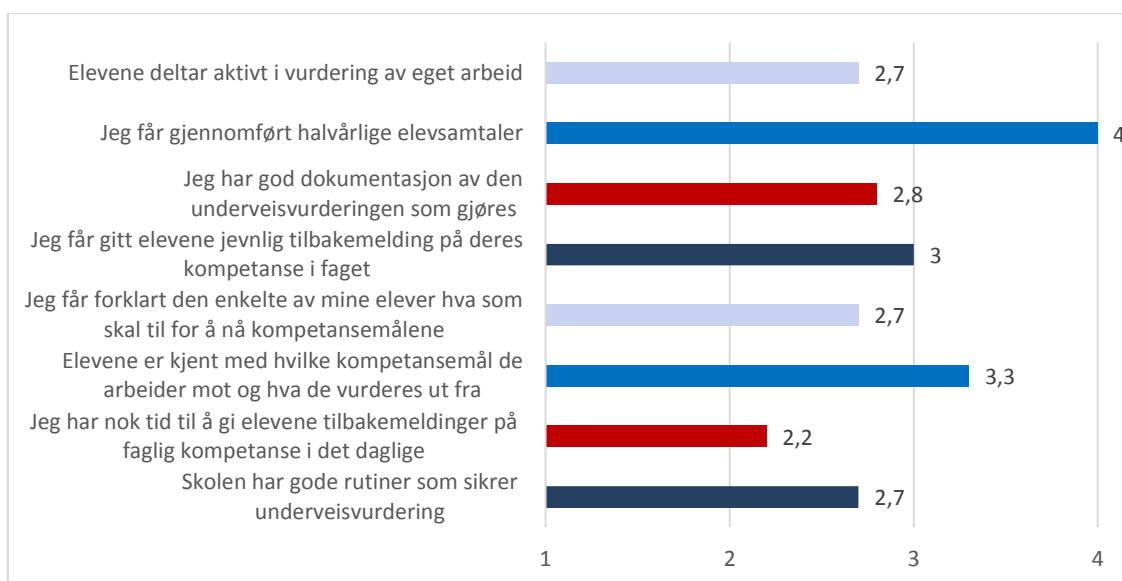
I årsplanene vi har sett på var vurdering et tema det var satt av plass til, men det var likevel ikke beskrevet i alle årsplanene vi undersøkte. I enkelte årsplaner i norsk var det laget kriterier til bruk i vurderingsarbeidet. Kriteriene gjaldt måloppnåelse for de ulike læringsmålene.

De halvårsvurderingene som vi har gjennomgått var ulike både i omfang og i hvor konkrete tilbakemeldingene var. Enkelte vurderinger var omfattende og tydelig individuelt tilpasset, mens andre var mer knappe og også relativt like for elever i samme klasse. Kontaktlærerne til de klassene vi undersøkte halvårsvurderingene til, hadde også ulike måter å gi tilbakemeldinger på underveis. De ga bl.a. skriftlige månedsmeldinger på ungdomstrinnet og skriftlige tilbakemeldinger på prøver/elevarbeid. Hva lærerne gjorde varierte.

⁷ STAS-gruppetest er en test som kartlegger to delkomponenter i lese- og skriveferdigheter, avkoding og staving.

Svarene fra spørreundersøkelsen til lærerne viser bl.a. at lærerne mener at skolen kan få bedre rutiner på underveisvurdering, at mange lærere opplever at de ikke har nok tid til å gi tilbakemeldinger på kompetanse i det daglige og at de ikke får forklart den enkelte elev hva som skal til for å nå kompetansemålene.

Lærerne opplyser at de får gjennomført elev- og foreldresamtaler. Dette ble bekreftet av vår gjennomgang på skolen. Det er fastlagt i skolens årsplan når samtalen skal gjennomføres og det er utarbeidet maler for samtalen. Gjennomgangen vår viste at det var mindre forskjell i malene, men at alle dekket samme innhold. Svarene fra spørreundersøkelsen er vist under.

Figur 3 Underveisvurdering – svar på en skala fra 1 uenig til 4 enig (Antall svar = 28).

Vi har ikke sett dokumentasjon på at samtaler er gjennomført på alle trinn/alle elever som vi hadde valgt ut. Hverken skolen eller kommunen har noen felles rutine for arkivering av dokumentasjon av underveisvurdering og halvårlige elevsamtaler. Tidligere arkiverte lærer dette i papirarkivet. I 2014 ble det innført elektronisk arkiv på skolene. Lærerne har ikke tilgang til det elektroniske arkivet, det er det bare rektor og sekretær som har. Dokumentasjon fra samtalen arkiveres ikke i det elektroniske arkivet. Lærerne har ulike systemer for å oppbevare og følge opp samtalen fra år til år, noen på papir og elektronisk, andre bare elektronisk. Flere lærere etterlyste felles system og rutiner på oppbevaringen. Kommunalsjefen opplyser at skolene skal kunne dokumentere at underveisvurdering er gitt, men at det ikke er fastlagt hvilken form dokumentasjonen skal ha.

I elevundersøkelsen er det laget en indikator på vurdering for læring (underveisvurdering). Resultatene for Vestsiden, Porsgrunn, Telemark og landet er vist

nedenfor for 7. trinn. Resultatene for 5. – 10. trinn samlet, er nesten identiske med resultatene på 7. trinn, men for skolen samlet er resultatet i 2013/14 også 3,5. Resultatene for 7. trinn viser at skolen særlig kan bli bedre til å gi tilbakemelding om hvordan elevene kan bli bedre i faget og til å involvere eleven i vurderingsarbeidet.

Tabell 4 Vurdering for læring

	2013/14	2014/15	2015/16
Vestsiden skole 7. trinn	3,6	3,5	3,4
Porsgrunn 7. trinn	3,7	3,8	3,8
Telemark 7. trinn	3,8	3,9	3,9
Landet 7. trinn	3,8	4,0	3,9

Kilde: Skoleporten, Udir

Administrasjonen opplyser at skolen har prioritert å følge opp resultatene knyttet til medvirkning og mobbing, og har ikke jobbet spesielt med å bedre resultatene på vurdering. Skolen har valgt få temaer for å kunne følge dem godt opp.

Resultatene fra foreldreundersøkelsen varierer noe, men særlig i 2015 er det tydelig at en del opplever at det er fag der barna deres ikke er kjent med hva som vektlegges i vurderingene/kreves for å oppnå de ulike karakterene i de fleste fagene. Her er det viktig å påpeke lav svarprosent, samt at spørsmålet om karakter bare gjelder ungdomsskolen. Resultatene er vist under.

Tabell 5 Foreldreundersøkelsen

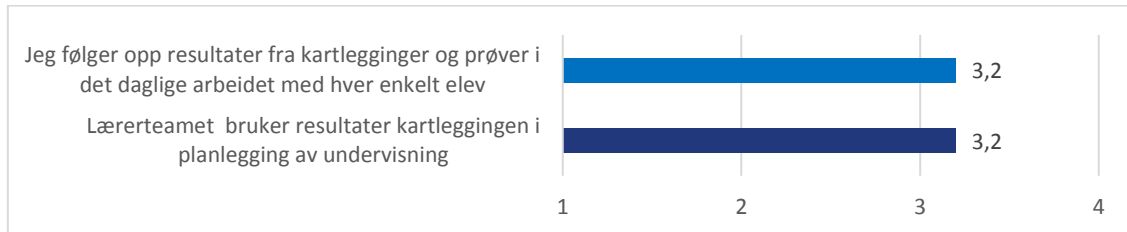
Jeg har inntrykk av at barnet mitt...	I alle eller de fleste fag – %andel	
	2014	2015
forstår hva som er målene i de ulike fagene	51,7 %	47,3 %
vet hva som legges vekt på når skolearbeidet hans/hennes vurderes	51 %	36,4 %
vet hva som kreves for å oppnå de ulike karakterene ved halvårsvurdering i fag	45,5 %	28,9 %
får tilbakemelding om hva som er bra med arbeidet han/hun gjør	69,2 %	49,7 %
får tilbakemelding om hva han/hun bør gjøre for å bli bedre i fagene	55,6 %	47,7 %

Kilde: Vestsiden skole

Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring

Flertallet av lærerne oppgir at lærerteamet bruker resultater av kartleggingene i arbeidet med å planlegge undervisningen, men fem lærere er litt uenig i dette og en

har svart vet ikke. Lærerne oppgir også at de følger opp resultater fra kartleggingene i det daglige arbeidet med den enkelte elev, men tre lærere er litt uenig. Det gjennomsnittlige svaret er vist i figuren under.

Figur 4. Undervisvurdering og tilpasset opplæring - svar på påstandene på en skala fra 1 uenig til 4 enig.

Til de ulike kartleggingene finnes det veiledningsmaterieell som handler om hvordan en tilpasser opplæringen i etterkant ut fra klassens resultater. Materiellet er utarbeidet til oppfølging av nasjonale prøver og kartleggingsprøver. Lærerne bruker i liten grad dette materiellet.

Lærerne oppgir at kartleggingsprøvene sikrer at de får identifisert elever som trenger ekstra oppfølging, og de bruker også disse prøvene til å tilpasse opplæringen. Flere lærere mener at de nasjonale prøvene ikke er så godt egnet som grunnlag for å tilpasse opplæringen. Lærerne har også gitt uttrykk for at oppfølgingen av de nasjonale prøvene i for stor grad er overlatt til den enkelte lærer.

VOKAL⁸ er tilgjengelig for lærerne og kan brukes i arbeidet med å tilpasse opplæringen. Vi har ikke undersøkt bruken med mange lærere, men har fått kjennskap til at ikke alle lærerne er godt kjent med bruken av systemet. Rektor opplyser at hun kjenner til at flere bruker det, men at bruken varierer. Systemet er presentert for personalet, og de har ved innføringen fått hjelp til å registrere og hente ut resultater.

Kartleggeren, som skolen ikke har fått tatt ordentlig i bruk enda, har også materieell for å tilpasse opplæringen ut fra kartleggingsresultatene.

3.2.3 Revisors vurdering av undervisvurdering

Undervisvurdering

- Skolen skal sikre at elevene får undervisvurdering, herunder halvårsvurdering og halvårslige elevsamtaler og foreldresamtaler.

⁸ VOKAL er en løsning som sammenstiller kartlegginger og vurderingsverktøy for eleven og som lærer kan bruke i arbeidet med å tilpasse opplæringen.

Skolen har rutiner og system for å gi halvårsvurdering og halvårlige elev- og foreldresamtaler. Informasjonen vi har samlet inn viser at dette blir gjennomført.

Skoleeier har en forventning om at skolene skal kunne dokumentere at underveisvurdering er gitt. Det bør derfor være felles rutiner for dette for alle skolene i kommunen. Dokumentasjon av underveisvurderingene er en sentral del av dokumentasjonen av den opplæringen eleven har fått.

Gjennom kartleggingsrutinen og arbeidet med årsplaner har skolen tiltak som kan sikre at lærer har grunnlag for å vurdere eleven og at lærer har planlagt hvordan underveisvurderingen skal gis. Vår gjennomgang av årsplanene tyder imidlertid på at planleggingen av underveisvurderingen varierer: noen lærere jobber mer med planlegging og utarbeiding av kriterier for vurderingen enn andre. Skolen kan trolig ha nytte av mer erfaringsutveksling på tvers av fag.

Tilbakemeldingene både fra foreldre og elever tyder på at underveisvurderingen kan bli bedre, særlig det å forklare elevene hva som vektlegges i vurderingene. Lærerne oppgir også selv at de ikke får gitt de nødvendige tilbakemeldingene i det daglige.

Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring

- Underveisvurderingen skal brukes til å tilpasse opplæringen.

Skolen har et system på å drøfte læringsresultater i lærerteamene, og bruker vurderingene i planleggingen av undervisningen, altså til tilpasning av opplæringen. Lærerne har ulik oppfatning av hva som blir gjort. Det kan tyde på at det er forskjeller på hva som gjøres i de ulike teamene.

Skolen bør sikre at lærerne tar i bruk de verktøyene kommunen har. Skolen bør også vurdere hvordan de best kan bruke det veiledningsmateriellet som er utarbeidet for å følge opp de nasjonale kartleggingene og prøvene.

3.3 Tidlig innsats

3.3.1 Revisjonskriterier

For 1. til 4. trinn skal kommunen sørge for at den tilpassede opplæringen i norsk, samisk og matematikk har særlig høy lærertetthet, og er særlig rettet mot elever med

svake ferdigheter i lesing og regning, jf. opplæringsloven § 1-3. Den særlige plikten rettet mot lesing og regning, ble innført som en del av plikten til tilpasset opplæring.

Det er i stor grad opp til skoleeier å avgjøre hvordan den forsterkede opplæringen skal organiseres, og det vil naturlig nok være aktuelt å bruke mange av de samme prinsipper og metoder som i annen tilpasset opplæring. Den forsterkede innsatsen skal være særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning. Derfor er det nødvendig med kjennskap til elevenes ferdigheter og kunnskapsnivå. Skoleeiere bør sammen med ledelsen på skolene definere elevgruppen som skal gis forsterket opplæring ved hjelp av resultater fra kartlegginger og lærernes øvrige kjennskap til elevens ferdighetsnivå, jf. Ot.prp.nr. 55 (2008-2009) Om endringer i opplæringslova og privatskolelova.

Dette gir følgende revisjonskriterier:

- Skolen skal ha ekstra innsats rettet mot elever på 1. til 4. trinn med svake ferdigheter i lesing og regning.
- Skoleeier og skolen bør i fellesskap definere elevgruppen som den ekstra innsatsen skal rettes mot.

3.3.2 Fakta om tidlig innsats

Ekstra innsats på 1. – 4. trinn

Vestsiden skole har ekstra innsats på 1. – 4. trinn gjennom tilbud om kurs for mindre grupper med svake ferdigheter i lesing og regning. Det er de to spesialpedagogene med ansvar for trinnene som også har ansvar for kursene. I skoleåret 2015/16 ble det gitt kurs til 2. – 4. trinn. Det ble gitt ulike typer lesetreningskurs til mindre grupper. Ett av kursene var interaktivt og ble gjennomført elektronisk. Dette fikk alle elevene på 2. trinn i grupper på 10 elever. I tillegg fikk elever på trinnet med svake leseferdigheter tilleggskurs i grupper på 2 – 4 elever. Disse kursene ble også gitt for mindre grupper på 3. og 4. trinn. Det ble dessuten gitt kurs i matematikk i mindre grupper, med fokus på grunnleggende ferdigheter i regning.

I perioden august til oktober 2016 ble ressursene brukt på ekstra oppfølging av 1. trinn. For skoleåret 2016/17 skal det gis tilbud om kurs til 1. – 4. trinn.

Blant de ti lærerne som har svart fra 1. – 4. trinn, er det fire som er uenig/litt uenig i at skolen har gode verktøy for å avdekke lese og skrivevansker tidlig og to er uenig/litt uenig i at skolen har gode rutiner på dette. Alle lærerne mener at kartleggingsprøvene bidrar til at de får identifisert elever med behov for ekstra oppfølging og at lærerne bruker dem i arbeidet med å tilpasse opplæringen.

Skolene i Porsgrunn har noe ulik lærertetthet for 1. – 4. trinn. Antall elever per lærer (inkludert spesialundervisning) er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 6 Antall elever per lærer 1. - 4. trinn

Skole	2012	2013	2014	2015	Skole	2012	2013	2014	2015
Borge	13,73	14,21	15,01	16,16	Langangen	13,93	9,97	9,75	9,40
Brattås	15,76	13,81	15,80	15,50	Myrene	8,06	8,83	9,98	9,69
Brevik	14,67	15,09	15,00	15,00	Stridsklev	13,36	12,92	14,26	15,13
Grønli	17,42	17,03	16,52	15,83	Tveten	12,46	15,45	16,66	14,51
Heistad	13,69	14,11	15,45	14,19	Vestsiden	13,20	13,84	15,37	14,24*
Klevstrand	16,38	11,90	12,78	12,50					

Kilde: Skoleporten, GSI, Porsgrunn kommune * Tall fra Vestsiden omfatter også lærer med ansvar for tospråklig fagopplæring, som skulle vært holdt utenom.

I tabellen under er gjennomsnittlig gruppestørrelse for 1. – 4. trinn vist for Porsgrunn kommune sammenlignet med landet og egen kommunegruppe.

Tabell 7 Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1. – 4. trinn (elevtimer/lærertimer - morsmålstimer holdt utenfor)

	2012	2013	2014	2015
Porsgrunn	13,0	12,9	13,7	13,6
Kommunegruppe	14,0	14,3	14,6	14,2
Landet utenom Oslo	13,1	13,3	13,3	13,2

Kilde: SSB

Kommunen har utarbeidet en rutine for overgang fra barnehage til skole. Rutinen skal bl.a. sikre at skolene får informasjon som er viktig for å tilrettelegge opplæringen på best mulig måte. Vestsiden skole har i tillegg utarbeidet en aktivitetsplan som sikrer en rekke faste møtepunkt der barnehagebarna kan bli kjent med skolen året før de skal starte. Foresatte i barnehagen får informasjon om denne planen. Skolen opplever at de i hovedsak får informasjon fra barnehagene i kommunen i tråd med rutinen.

Ledelsen opplyser at de har måttet etterspørre noe og en av de ti lærerne har erfart at de ikke får all den dokumentasjonen de skal ha fra barnehagene.

Bruk av ressurser til tidlig innsats

Den ekstra innsatsen på 1. – 4. trinn brukes på kurs for mindre grupper av elever. Hvilke kurs skolen tilbyr og fordeling av plasser på kursene skjer ut fra resultat på ulike kartlegginger og tester som skolen gjennomfører.

Felles vurdering av prioriteringer - tidlig innsats

I Porsgrunn velger skolene hvordan den ekstra innsatsen på 1. – 4 trinn gjennomføres og hvem den rettes mot. Bruken av midlene blir imidlertid drøftet med skoleeier, som

på den måten er involvert i prioriteringene. Skolene rapporterer på antall timer/stillingsprosent som ble brukt på tidlig innsats.

3.3.3 Revisors vurdering av tidlig innsats

Ekstra innsats på 1. – 4. trinn

- Skolen skal ha ekstra innsats rettet mot elever på 1. til 4. trinn med svake ferdigheter i lesing og regning.

Vestsiden skolen har en ekstra innsats slik det er satt krav om. Kursene som gis til elever med svake ferdigheter i lesing og regning ivaretar dette kravet.

Både overgangs- og kartleggingsrutinene bidrar til at kommunen får identifisert elevene som har behov for ekstra innsats tidlig. Dårligere lærertetthet nå enn i 2012-2013 kan innebære en risiko for at kvaliteten i dette arbeidet blir svekket.

Felles vurdering av prioriteringer - tidlig innsats

- Skoleeier og skolen bør i fellesskap definere elevgruppen som den ekstra innsatsen skal rettes mot.

Vi mener at drøftingen mellom skolen og skoleeier om bruk av ressursene til tidlig innsats sikrer at skoleeier er med på å definere elevgruppen som den ekstra innsatsen rettes mot.

4 Andre forhold

Arkivering

Som omtalt under punkt 3.2, har skolen hatt noen utfordringer knyttet til overgangen fra papir til elektronisk arkiv, blant annet ved at lærerne ikke har tilgang til kommunens arkivløsning. Manglende tilgang medfører at administrativt ansatte må skrive ut dokumentasjon fra arkivet til lærerne som trenger det. Skolen opplyser at i praksis blir dette for tidkrevende, og at de for elever med vedtak om spesialundervisning derfor har papirarkiv, et «skygge-arkiv».

Kommunalsjefen opplyste at kommunen nå skal innføre et administrativt system for skole og at de også skal få bedre system for sikker lagring elektronisk. Vi vil påpeke at kommunen bør få på plass et felles system for sikker og oversiktlig oppbevaring av elevdokumentasjon og som sikrer at lærere med behov for informasjon kan få tilgang til denne på enklest mulig måte, og slik at elevdokumentasjon i nødvendig utstrekning er sikret for ettertiden.

5 Konklusjoner og anbefalinger

5.1 Konklusjoner

Skolebasert vurdering

I hvilken grad blir skolebasert vurdering gjennomført og fulgt opp ved Vestsiden skole?

Vestsiden skole gjennomfører ulike vurderinger av skolens virksomhet, men vurderingene er ikke satt inn i et helhetlig system. Skolen mangler en skriftlig framgangsmåte for å sikre at den skolebaserte vurderingen planlegges og gjennomføres systematisk. Skolen har heller ikke foretatt bevisste valg av tema for den skolebaserte vurderingen. Kravet om medvirkning blir ivaretatt for de vurderingene som gjøres.

Skolen har til en viss grad gjennomført skolebasert vurdering, men vurderingene er ikke i tråd med alle kravene som er satt. Skolen har fulgt opp vurderingene.

Skoleeier har ikke i tilstrekkelig grad sikret at skolene følger opp kravene som er satt til skolebasert vurdering.

Tilpasset opplæring

I hvilken grad har Vestsiden skole tiltak for å sikre at opplæringen blir tilpasset elevenes evner og forutsetninger?

Vestsiden skole har tiltak for å tilpasse opplæringen for elevene, men de sikrer ikke kravene som er satt godt nok. Det er svakheter i arbeidet med å følge opp årsplanene, både når det gjelder planlegging av vurdering og å sikre tilpasset opplæring gjennom variert bruk av oppgaver, lærestoff og arbeidsmåter. Skolen bør også sikre bedre samarbeid om læringsutbytte for elever som får spesialtilpasset og ordinær undervisning.

Skolen ivaretar flere av kravene som er satt til underveisvurdering, som halvårsvurderinger og elev- og foreldresamtaler. Skolen bør imidlertid sikre at underveisvurderingene i større grad både brukes til å tilpasse opplæringen og øke elevenes kompetanse.

Skolen har tiltak i tråd med kravet om tidlig innsats, som er del av arbeidet med tilpasset opplæring.

Vestsiden skole har til en viss grad tiltak for å sikre at opplæringen blir tilpasset elevene.

5.2 Anbefalinger

Vi mener at kommunen bør sørge for:

- felles rutine for dokumentasjon av underveisvurderinger,
- tiltak for å sikre at skolene gjennomfører skolebasert vurdering.

Vi mener at skolen bør:

- utarbeide en skriftlig fremgangsmåte som sikrer at skolen gjennomfører en helhetlig og systematisk skolebasert vurdering og følger opp resultatene av vurderingen,
- sikre oppfølging av det lokale arbeidet med årsplaner og underveisvurdering,
- sikre at ordinær og spesialtilpasset opplæring blir samordnet.

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter:

- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- Forskrift 15. juni 1994 nr. 905 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.
- Lov 1998-07-17 nr 16 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- Forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova

Offentlige dokument:

- Ot.prp. nr. (år): Tittel (til og med vårsesjonen 2009)
- Ot.prp. nr. 55 (2003-2004) om lov om endringar i opplæringslova
- Utdanningsdirektoratet: Hva er underveisvurdering
- Utdanningsdirektoratet: Tilpasset opplæring for alle elever
- Utdanningsdirektoratet: Veileder spesialundervisning
- Utdanningsdirektoratet: Veileder til kravet om skoleeiers «forsvarlige system» i henhold til opplæringslova § 13-10
- Utdanningsdirektoratet: Veileder om skolebasert/virksomhetsbasert vurdering (6.4.16)
- Fylkesmannen i Telemark: Tilsynsrapport om skolebasert vurdering (15.6.15)

Tabelloversikt

Tabell 1 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng.....	1
Tabell 2 Andel på mestringsnivå 1 nasjonale prøver 5. trinn.....	2
Tabell 3 Utvalgte spørsmål fra elevundersøkelsen for 7. trinn Vestsiden skole	14
Tabell 4 Vurdering for læring.....	20
Tabell 5 Foreldreundersøkelsen	20
Tabell 6 Antall elever per lærer 1. - 4. trinn	24
Tabell 7 Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1. – 4. trinn	24

Figuroversikt

Figur 1 Svar fra spørreundersøkelse lærere – tilpasset opplæring.	15
Figur 2 Samarbeid om spesialundervisning og ordinær undervisning.	15
Figur 3 Undervisvurdering.	19
Figur 4. Undervisvurdering og tilpasset opplæring.	21
Figur 5 Prosentvis fordeling av hvilke trinn de som har svart jobber på.	33

Vedlegg

- Vedlegg 1: Høringsuttalelse fra administrasjonssjefen/rådmann
- Vedlegg 2: Revisjonskriterier
- Vedlegg 3: Metode og kvalitetssikring

Vedlegg 1: Rådmannens høringsuttalelse

Dato: 22.11.2016

Saksbeh: Tost

Telemark kommunerevisjon IKS
Hovedkontor v/ Anne Sæterdal
Postboks 2805, 3702 Skien

Høringsvar på forvaltningsrapport om tilpasset opplæring Vestsiden skole 705035

Vi takker for rapporten og er i hovedsak enig i det rapporten påpeker. Vi vil likevel hevde at skolene våre driver skolebasert vurdering på bakgrunn av den måloppnåelse de har utfra våre styringsdokumenter. Det gjelder i første omgang opplæringsloven og KL 06, men også vår egen «Klart vi kan» og skolenes virksomhetsplaner. Felles strukturer som ~~Ko~~-team, plangrupper, kvalitetsoppfølgingsmøter og rektormøter/ledermøter bygger opp under en slik skolebasert vurdering.

Vi vil også understreke at kommunen er i gang med å utarbeide lokale læreplaner som skal være felles for alle i Porsgrunn. Disse vil være klare sommeren 2017. Det pågår i tillegg et arbeid med å konkretisere flere mål og tiltak i «Klart vi kan»

Tollef Stensrud
Kommunalsjef Oppvekst

Kopi til:
Vestsiden skole

POSTADRESSE:
Porsgrunn kommune
Postboks 128
3901 Porsgrunn

TELEFON: 35547000

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Den praktiske gjennomføringen

Forvaltningsrevisjonen startet ved oppstartbrev til Porsgrunn kommune 7. juni 2016.

Vi har intervjuet kommunalsjef på oppvekst og rektor, inspektør og ansvarlig for spesialpedagogiske tiltak på skolen, samt tillitsvalgt. Vi har også gjennomgått dokumentasjon på halvårsvurderinger uten karakter, elev- og foreldresamtaler for fire utvalgte trinn på skolen. Vi har dessuten fått utfyllende informasjon om dokumentasjonen og arbeidet med undervisvurdering, samt årsplaner, kvalitetsutvikling og samarbeid rundt spesialundervisning og ordinær undervisning med kontaktlærere på disse trinnene.⁹ Vi har sett på to trinn fra 1 – 4 trinn – siden vi også har fokus på tidlig innsats, samt et trinn fra mellomtrinnet og ett fra ungdomstrinnet. Innenfor hver gruppe ble det gjort tilfeldig valg av trinn.

Intervjuene var delvis strukturerte. Det innebærer at vi har utarbeidet en intervjuguide for å sikre en felles ramme for intervjuene, men at det er samtidig åpent for å komme med oppfølgingsspørsmål. Vi har lagt inn spørsmål som gjelder spesielt for den enkelte vi har intervjuet. I etterkant av intervjuene er det utarbeidet referater som er sendt dem som er intervjuet til verifisering.

Vi har i tillegg gjennomgått kommunens plan for skole og barnehage, handlingsprogram, tilstandsrapport, og rutiner/planer/rapporter som er utarbeidet ved skolen og som er felles for kommunen på de områdene vi har undersøkt. Vi har undersøkt årsplaner for tre fagområder, norsk, musikk og naturfag.

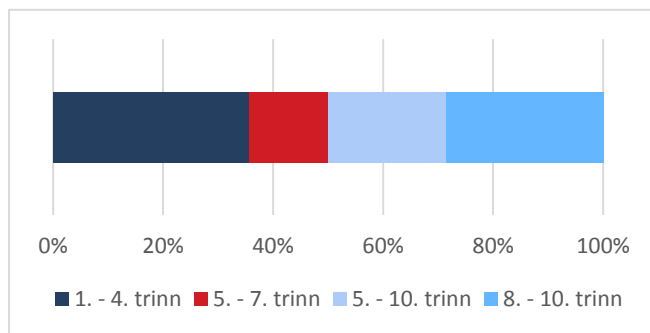
Vi har benyttet resultat fra elevundersøkelsen som skolen gjennomfører for 5. – 10. trinn. Dessuten har vi brukt resultater fra skolens årlige foreldreundersøkelse for 2014 og 2015. Disse to årene var svarprosenten på henholdsvis 38 og 39 %.

Spørreundersøkelse

Vi har sendt ut en spørreundersøkelse til alle de 35 lærerne ved skolen. Undersøkelsen omfattet ikke rektor og inspektør. Vi sendte to påminninger for å øke svarprosenten. Skolens ledelse har informert om at det kommer en undersøkelse og minnet lærerne på at de skal svare. Vi har fått svar fra 28 lærere, en svarprosent på 80.

⁹ For to trinn var det bare en kontaktlærer som fortsatt jobbet på skolen. På de to trinnene så vi bare på en klasse.

Figur 4 viser hvilke trinn de som har svart på undersøkelsen jobber på. 73 % av de som har svart er kontaktlærere, mens spesialpedagogene utgjør 11,5 %. 64 % av lærerne som har svart har undervist i 7 år eller mer ved skolen. Bare 4 % har vært ansatt i mindre enn ett år. Lærerne i norsk, engelsk og matematikk på barneskolen og ungdomstrinnet har utdanning på ulike nivå i faget. Gjennomsnittet er på mellom 30 og 59 studiepoeng, med unntak av engelsk på barnetrinnet der gjennomsnittet er på under 15 studiepoeng.

Figur 5 Prosentvis fordeling av hvilke trinn de som har svart jobber på.

Pålitelighet og relevans

Forvaltningsrevisjoner skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. Dataene som er samlet inn skal være relevante for de forholdene som problemstillingene skal avklare og datainnsamlingen skal skje på en mest mulig nøyaktig måte (pålitelig).

Vi har gjennomført flere tiltak for å sikre at dataene er relevante og pålitelige. Det er som nevnt utarbeidet intervjuguider, som både bidrar til at vi får spurt om det som er relevant for revisjonen og styrker påliteligheten ved at vi sikrer at det er de samme temaene som blir belyst av flere av dem vi snakker med. De som er intervjuet, er sentrale personer på området.

Vi har benyttet datatriangulering, dvs. at data er hentet fra flere kilder. Vi har fått informasjon fra flere ansatte og brukt ulike skriftlige kilder. Når det er samsvar mellom beskrivelser og data fra flere kilder, er dette et tegn på at dataene gir en riktig beskrivelse av det som undersøkes. Vi har også benyttet metodetriangulering, en kombinasjon av ulike metoder; intervju, spørreundersøkelse og dokumentgjennomgang. Når bildet vi finner er lignende ut fra bruk av de ulike metodene, styrker det funnene vi har gjort.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres og rapporteres i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området, jf. forskrift om

revisjon § 7. Denne rapporten er utarbeidet med grunnlag i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon¹⁰.

RSK 001 krever at forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres. Kvalitetssikring skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Telemark kommunerevisjon IKS har utarbeidet et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll – *ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester*. Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 001.

¹⁰ Gjeldende RSK 001 er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre med virkning fra 1 februar 2011, og er gjeldende som god kommunal revisjonsskikk. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder som er fastsatt av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).